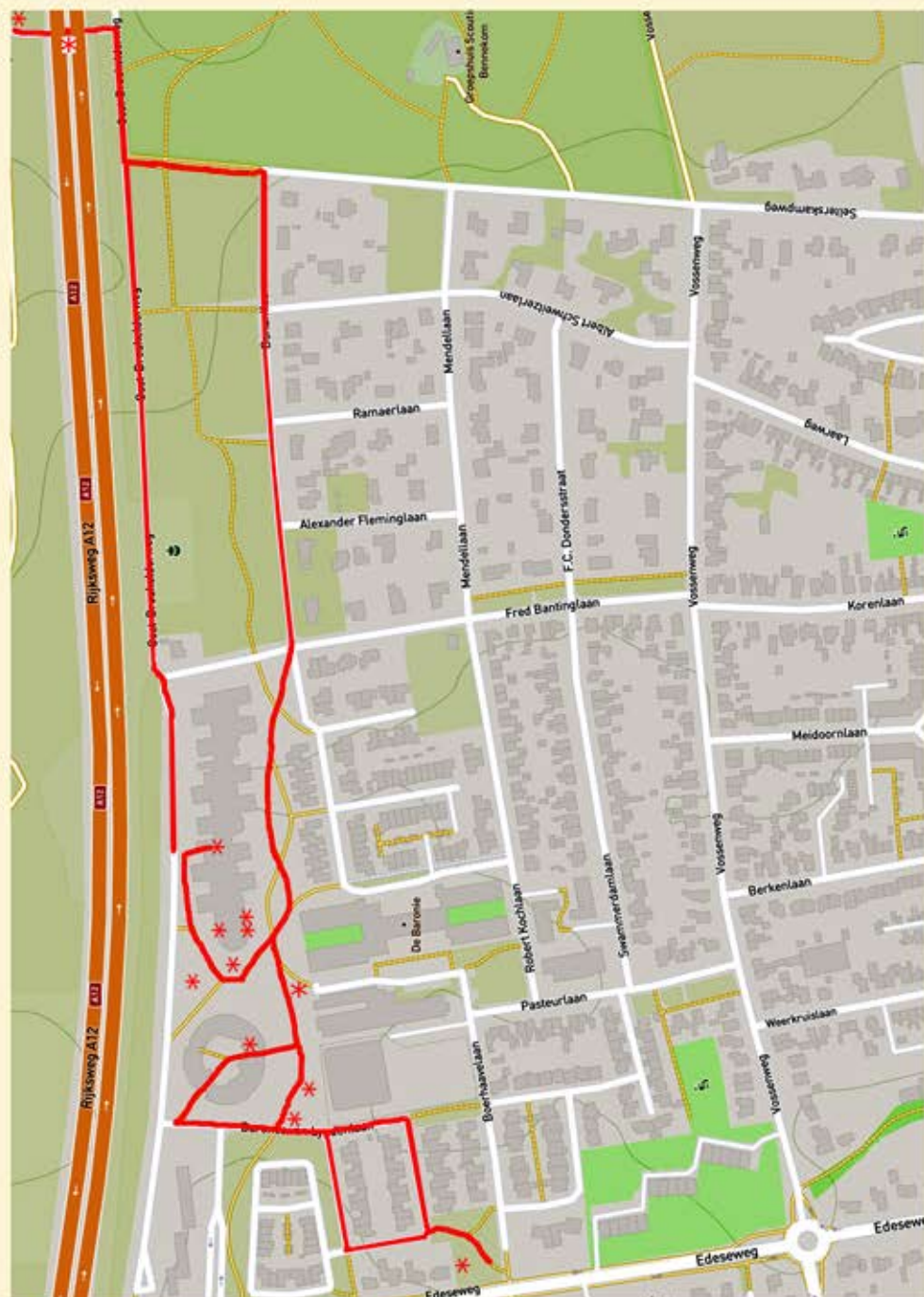

Foto's:
Marijke de Vos en Beeldbank Historische Vereniging Oud-Bennekom.

Plattegrond Baron van Wassenaerpark

(bij de sterretjes vindt u de verschillende objecten)

Inleiding

17 oktober 2019, toen de lindeboom vlakbij de Edeseweg werd ingewijd, ging daar een samenzijn in de Beringhemzaal van Opella aan vooraf. Henk Gijsbertsen hield namens de Historische Vereniging Oud-Bennekom een korte presentatie over het Baron van Wassenaerpark met haar geschiedenis. De activiteitenbegeleidster van Opella vroeg aan de historische vereniging om meer informatie over de kunstwerken op het terrein om hier een leuke wandeling langs te kunnen maken. Dit resulteerde in de kunstroute, die uiteindelijk in 2020 werd ontwikkeld en pas in juni 2021 kon worden gelopen. De tekst van deze route is iets aangepast en geschikt gemaakt voor een breder publiek.

Het Baron van Wassenaerpark, een park met voorzieningen voor zorg, met woonplekken en parkelementen. Met her en der een kunstwerk, dat doet herinneren aan wat vroeger was en inspireert tot beleving van de plek van nu. De route heeft een lengte van ongeveer 2,5 kilometer.

De route begint bij locatie Walraven Entree II. Oost-Breukelderweg 1, Bennekom.

De route start bij Entree II van locatie Walraven.

Bij deze ingang treft u binnen een bronzen beeld van twee bejaarde mensen op een bankje. Dit beeld stond vroeger in Beringhem. Het beeld is te zien door de glazen deuren van de ingang.

U verlaat Entree II en loopt over het pad naar links, richting de Beringhemzaal.

De Beringhemzaal is een halfronde zaal, die aansluit op het complex Walraven. Deze is mogelijk gemaakt door "De vrienden van Beringhem". Doordat de grond van voormalig zorgcentrum Beringhem

aan de Commandeursweg verkocht werd, kwam er geld beschikbaar om de Beringhemzaal te financieren.

In de Beringhemzaal hangen twee gebrandschilderde ramen. Beide ramen zijn van de hand van glazenier Ted Felen. Felen werd geboren in Nijmegen en overleed daar in 2016 op 84-jarige leeftijd. De ramen zijn in 1993 vervaardigd en hingen in de voormalige Breukelderhof.

U ziet nu het raam aan de noordkant van de zaal. [Bij mooi weer zal de zonwering het zicht helaas belemmeren]. Het ontwerp is geïnspireerd op Psalm 22: "...Mijn God, mijn God! Waarom hebt Gij mij verlaten".

Vervolg het pad.

Aan de rechterzijde staat het kunstwerk "Lost and found" van Heidi Linck.

Het kunstwerk is geïnspireerd op een vroeger gebouwde imitatie-ruïne (follie) van een kapel. Deze follie stond boven op de nog altijd aanwezige ijskelder van Landgoed Hoekelum die in een kunstmatige heuvel lag. De follie zelf is na 1900 verdwenen.

Het kunstwerk verwijst naar de eenheid die het Landgoed en het park met elkaar vormden vóór de aanleg van de A12. Het is gemaakt in opdracht van de Gemeente Ede en is op 2 november 2016 onthuld.

Volg het pad met de bocht naar links.

Links van u staat de zonnewijzer die vroeger bij Beringhem stond. De zonnewijzer werd bij de opening van Beringhem in 1970 door de Gemeente Ede geschenken. Vanuit de Beringhemzaal is de zonnewijzer ook goed te zien.

U staat nu aan de zuidkant van de Beringhemzaal.

Het raam aan de zuidkant is een inspiratie op Psalm 63: *"O God, Gij zijt mijn toeverlaat"*.

Naast dit raam ligt de oude Bijbel van Beringhem. De Bijbel werd geschenken door de familie Wolting nadat het echtpaar Wolting, dat in Beringhem woonde, overleed.

Volg het pad naar rechts, tussen de beweegtuin door, met vervolgens aan de linkerkant de Voetgangersparkeerplaats.

De Voetgangersparkeerplaats is een kunstwerk van Bureau Koorts, een marketingbureau. Een plek om even stil te staan, elkaar te ontmoeten en met elkaar te praten. Een plek om als voetganger even te parkeren.

Vervolg het pad en ga rechtsaf het bruggetje over naar Machtella.

In de hal van Machtella hangt het schilderij "Avondstemming op de rivier" geschilderd door Machtella van Lynden.

Loop rechtdoor de binnentuin van Machtella in en vervolg het pad tot de Barones van Lyndenlaan. Ga op deze weg linksaf, tot de entree van het Baron van Wassenaerpark.

Het monument herinnert eraan dat baron Van Wassenaer een deel van Landgoed Hoekelum schonk aan de gemeenschap van Bennekom om een ziekenhuis te bouwen. Het monument is vervaardigd door beeldend kunstenaar Margot Zanstra.

Tekst onder het monument:

Karel Gerrit Willem baron van Wassenaer, heer van Hoekelum, rechtsridder van de Johanniter Orde in Nederland schonk in 1946 de grond waarop dit ziekenhuis werd gebouwd.

U vervolgt de weg rechtdoor, loopt via de stoep en gaat de tweede straat rechts, de Gravin van Bylandtlaan in. In de bocht van de straat linksaf, het wandel/fietspad in. Na enkele tientallen meters ziet u aan de rechterhand een jonge lindeboom, de boom met het bordje.

Op 17 oktober 2019 is de boom ingewijd – deze was al eerder geplant – door burgemeester Verhulst in samenwerking met bewoners van Machtella en Walraven.

Dit alles gebeurde ter ere van het 200-jarig bestaan van de Gemeente Ede, in de vier voormalige gemeenten Bennekom, Lunteren, Otterlo en Ede. Op 1 januari 1818 was Gemeente Ede een feit. Begin 2020 is een bankje neergezet en een

informatiebord geplaatst met informatie over het wapen van Ede.

Het bankje nodigt uit om even te rusten. Vanaf hier kan hetzelfde pad terug gevolgd worden.

Ga de 2e weg rechts, dit is de Johan van Hoekelumlaan, aan het eind linksaf en na het Baron van Wassenaermonument rechtsaf, het Baron van Wassenaerpark in. Volg het pad tot u aan de rechterkant het insectenhotel ziet staan.

Door de stroken bloemen die in het park zijn aangelegd, voelen veel bijen en andere insecten zich hier thuis. Ze zijn welkom in het insectenhotel.

Volg het pad tot de Beringhemzaal. Met de Beringhemzaal aan de linkerkant gaat u rechtdoor langs Walraven om de route te vervolgen.

U verlaat het park en loopt de Dunantlaan tot het einde. Op deze T-splitsing gaat u linksaf over het fietspad, bij paal 21. Aan het einde van het fietspad gaat u rechtsaf, u loopt nu parallel aan de snelweg tot de Baron van Wassenaertunnel die onder de A12 doorloopt.

De tunnel draagt sinds 2012 de naam Baron van Wassenaertunnel. In een samenwerkingsproject van Rijkswaterstaat en Scouting Bennekom heeft kunstenaar Ingrid Govers de kunstschildering gemaakt. Deze is in 2016 uitgebreid, na de verbreding van de A12 en de tunnel. Zie ook het informatiebord in de tunnel.

Loop de tunnel door tot de andere zijde.

Iets verderop achter het hek van "Het Geldersch Landschap" staat een oud monument op het terrein van Landgoed Hoekelum.

Het is een markante stenen zuil omsloten door een ijzeren hekwerk. Het is een obelisk die de zonen van Otto baron Van Wassenaer hebben laten maken uit dank voor hun vader en bosbaas Gerrit van Hoogstraten.

Het rijksmonument stamt uit 1859 en is bedoeld als aandenken voor de ontwikkeling van het bos rond Hoekelum.

De route loopt dezelfde weg terug: door de tunnel. Na de tunnel gaat u direct rechtsaf en vervolgt u de weg evenwijdig aan de snelweg tot u weer bij Entree II van Walraven bent, het beginpunt.

Achtergrondinformatie:

BARON VAN WASSENAERPARK

Het park, op de plek van het voormalig Protestants Christelijk Streekziekenhuis, is genoemd naar Baron van Wassenaer. Baron Karel Gerrit Willem, de laatste baron van het landgoed, schonk het terrein in 1946 aan de Johanniterorde voor de bouw van het ziekenhuis. Later werden op dit terrein ook de Breukelderhof (1966-2016) en de Halderhof (1973-2011) gebouwd. Het Hospice vond in 2003 een plekje in de Halderhof. Het ziekenhuis, dat in 2000 verder ging in het nieuwgebouwde 'Ziekenhuis Gelderse Vallei' in Ede, werd afgebroken en maakte plaats voor andere voorzieningen in de zorg. Men begon in 2008 met de bouw op het Baron van Wassenaerpark. De gebouwen de Breukelderhof en de Halderhof werden gesloopt. Het Baken, een plek voor revalidatie en herstel, werd gevestigd in een aantal houten barakken op het terrein. In 2020 is gestart met voorbereidingen op de bouw van Elias, direct naast de houten barakken. Gebouw Elias is de laatste in rij van de zorginstellingen van Opella op het Baron van Wassenaerpark.

DE FAMILIE VAN WASSENAER

Karel Gerrit Willem van Wassenaer, de laatste baron op het Landgoed Hoekelum, trouwde in 1909 met Machtella van Lynden. Dit echtpaar heeft een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van Opella in Bennekom.

De namen van de gebouwen en de straten in het Baron van Wassenaerpark zijn ontleend aan de familie van Wassenaer en hun voorgangers die op het landgoed woonden.

GEBOUWEN

Cornélie

Appartementencomplex waar ouderen zorg kunnen inkopen. Verpleeghuis De Baronie bevindt zich op de begane grond en biedt zorg aan mensen met een psychiatrische beperking.

Jacqueline **Cornélie** van Balveren (1792-1858) trouwde met Otto baron van Wassenaer.

Elias

Revalidatiecentrum met dagbesteding en zorg voor ouderen dat in 2021 in gebruik zal worden genomen. Walraven **Elias** Johan baron van Wassenaer van Catwijck (1827-1905) was de vader van de laatste baron Karel Gerrit Willem van Wassenaer.

Machtella

Verpleeghuis voor mensen met een lichamelijke beperking. In dit gebouw is tevens Hospice Bennekom gevestigd, dat zorg biedt aan mensen in hun laatste levensfase.

Het gebouw is genoemd naar **Machtella** van Lynden (1880-1943).

Walraven

Verpleeghuis voor mensen met dementie die niet meer zelfstandig kunnen wonen. Walraven biedt kleinschalig wonen voor 72 mensen.

Walraven Elias Johan van Wassenaer van Catwijck gaf zijn naam ook aan dit gebouw.

STRATEN

Barones van Lyndenlaan

Machtella barones van Lynden kreeg met Karel Gerrit Willem baron van Wassenaer drie kinderen, een zoon en twee dochters. De zoon, Francis Marius, verongelukte in 1930 op 17-jarige leeftijd bij een ski-ongeval in Zwitserland. Na het overlijden van de dochters, Carolina Adriana (geboren in 1911) en freule Jacoba Cornelia (geboren in 1918) is het geslacht Van Wassenaer in Bennekom uitgestorven.

Freule van Wassenaerlaan

Jacobica Cornelia barones van Wassenaer, was ongehuwd en stond bekend als "Freule van Wassenaer". Zij huwde in 1956 de Edese schoolmeubelfabrikant Iddink en werd daarna mevrouw Iddink genoemd. Zij was van 1946 tot 1988 eigenaresse van Landgoed Hoekelum.

Gravin van Bylandtlaan

Carolina Albertina Gravin van Bylandt was gehuwd met Gerrit Willem van Balveren. Het echtpaar woonde in de 18e eeuw op Landgoed Hoekelum.

Hendrik van Poelwijcklaan

Hendrik van Poelwijck was van 1542 tot 1574 heer van Hoekelum. Hij was gehuwd met Elisabeth van Schevick. Hendrik was burgemeester van Arnhem.

Hessel van Lawicklaan

Hessel van Lawick kocht in 1695 Landgoed Hoekelum. Hessel van Lawick was burgemeester van Wageningen en ambstjonker van Ede.

Johan van Hoekelumlaan

Johan van Hoekelum was in de 15e eeuw bewoner van Landgoed Hoekelum.

Olifier van Welylaan

Olifier van Wely was getrouwd met Eva van Poelwijck, dochter van Hendrik van Poelwijck. Het echtpaar erfde het landgoed toen hun broer en zwager Willem van Poelwijck jong overleed.

Randolf de Jagerlaan

Randolf de Jager was in de 14e eeuw de eerste jagermeester en bewoner van Hoekelum.

